

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Медичний факультет
Кафедра фармації та фармакології

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
АРМОЛОГІЯ У ФАРМАЦІЇ І КОСМЕТОЛОГІЇ
підготовки Магістра

Луцьк – 2026

Силабус вибіркового освітнього компонента «Аромологія у фармації та косметології» підготовки магістра, галузі знань 22 – Охорона здоров'я, спеціальності 226 – Фармація, промислова фармація, форма навчання – денна, за навчальним планом, затвердженим 2023 р.

Розробник: Стасюк Т.В., старший викладач кафедри фармації та фармакології.

Погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми: д.фарм.н., проф. Федоровська М.І.

Силабус вибіркового освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фармації та фармакології

Протокол № 6 від 2 лютого 2026 р.

Завідувач кафедри: д.фарм.н., проф. Федоровська М.І.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	Галузь знань: 22 - Охорона здоров'я Спеціальність: 226 - Фармація, промислова фармація Освітньо-професійна програма: Фармація освітній рівень: другий (магістерський)	Вибірковий
Кількість годин / кредитів: <i>150 / 5</i>		Рік навчання: 5-ий
		Семестр: 10 -ий
ІНДЗ: <i>немає</i>		Лекції: 16 год.
		Лабораторні: 34 год.
		Самостійна робота: 90 год.
		Консультації: 10 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання		<i>українська</i>

II. Інформація про викладачів

Прізвище, ім'я та по батькові: Стасюк Тетяна Володимирівна

Науковий ступінь:

Вчене звання:

Посада: старший викладач кафедри фармації та фармакології

Контактна інформація: +38 0956319500, e-mail: Stasiuk.Tetiana@vnu.edu.ua

Дні занять: згідно розкладу

III. Опис освітнього компонента

1.Анотація курсу. Освітній компонент «Ароматологія у фармації та косметології» є вибіркоvim освітнім компонентом професійної підготовки здобувачів спеціальності 226 Фармація, промислова фармація, ОПП Фармація (денна форма навчання, 5 р.н.). ВОК формує у здобувачів теоретичні знання і практичні навички щодо розробки складу і технології ароматерапевтичних засобів, їх виготовлення і контроль якості, особливості застосування при різних захворюваннях; вчить аналізувати світовий і вітчизняний ринок лікарських препаратів з ефірними оліями, забезпечує майбутнім спеціалістам можливість якісного виконання функціональних обов'язків, здійснення багатопланової консультативної допомоги населенню щодо застосування ароматерапевтичних засобів.

Предметом вивчення освітнього компоненту «Ароматологія у фармації та косметології» акцентована на наданні професійних компетенцій в галузі фармації, забезпечує академічну освіту випускникам з фундаментальних і прикладних наук та професійну підготовку шляхом набуття загальних та спеціальних компетентностей для здійснення професійної діяльності на відповідній посаді.

Пререквізити

ВОК «Ароматологія у фармації та косметології» базується:

на вивченні таких освітніх компонентів, як латинська мова, органічна та біологічна хімія, анатомія і фізіологія людини, патологічна фізіологія, мікробіологія з основами імунології, фармакологія, фармакогнозія, фармацевтична хімія, вступ у фармацію, фармакотерапія з фармакокінетикою та технологія ліків.

ВОК закладає підґрунтя для подальшого вивчення освітніх компонентів «Клінічна фармація» та «Фармацевтична опіка», відіграє важливу роль у професійній підготовці майбутнього фахівця та формуванні науково обґрунтованих підходів до раціонального вибору й застосування ефірних олій та ароматичних засобів, здійснення фармацевтичного консультування, а також забезпечення їх ефективності та безпечності у практичній діяльності.

Мета і завдання освітнього компонента.

Метою вивчення ВОК «Ароматологія у фармації та косметології» є формування у здобувачів теоретичних знань і практичних навичок про склад, виготовлення, контроль якості й особливості застосування ароматерапевтичних засобів, забезпечення майбутнім спеціалістам можливості якісного виконання функціональних обов'язків, здійснення багатопланової консультативної допомоги населенню щодо використання лікарських і косметичних засобів з ефірними оліями.

Основні **завдання** вибіркового освітнього компоненту «Ароматологія у фармації та косметології»:

- засвоєння теоретичних основ, засобів і методів отримання пахучих біологічно активних речовин (БАР) рослинного, тваринного і синтетичного походження;
- опрацювання теоретичної і практичної бази щодо екстемпорального виготовлення і контролю якості твердих ЛФ (присипок, солей для ван, зборів та ін.) з ароматичними БАР;
- опрацювання теоретичної і практичної бази щодо екстемпорального виготовлення і контролю якості рідких ЛФ (спиртові, олійні, гліколеві та водні розчини, настойки, ароматні води) з ароматичними БАР;
- опрацювання теоретичної і практичної бази щодо екстемпорального виготовлення і контролю якості м'яких ЛФ (лініменти, мазі, гелі, креми, пасти) для нашкірного, назального, вушного застосування з ароматичними БАР;
- опрацювання теоретичної і практичної бази для екстемпорального виготовлення і контролю якості ректальних і вагінальних ЛФ з ароматичними БАР;
- опрацювання складу, технології і контролю якості косметичних засобів для нашкірного застосування (лосьйони, тоніки, маски, олійки, креми, гелі) з ароматичними речовинами;
- опрацювання складу, технології і контролю якості косметичних засобів для догляду за волоссям і волосистою частиною голови з ароматичними речовинами;

- опрацювання складу, технології і контролю якості косметичних засобів для догляду зубами і ротовою порожниною рота з ароматичними речовинами.

3. Soft skills.

1. Особисті компетенції: точність і уважність при роботі з ефіроолійною рослинною сировиною та ароматичними препаратами, відповідальність, самодисципліна, прагнення до безперервного професійного розвитку.

2. Інтелектуальні компетенції: критичне оцінювання ефективності та безпечності ароматичних засобів, аналіз хімічного складу та фармакологічних властивостей ефірних олій, системний підхід до вибору препаратів залежно від функціонального стану органів і систем.

3. Комунікативні компетенції: ефективна взаємодія з пацієнтами та колегами, надання фармацевтичних консультацій щодо застосування ефірних олій і ароматичних засобів, міждисциплінарна робота з медичними працівниками.

4. Організаційні компетенції: планування професійної діяльності відповідно до стандартів якості та безпеки, опрацювання великих обсягів інформації та прийняття обґрунтованих рішень щодо застосування ароматичних препаратів у фармацевтичній практиці.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Форма контролю/ Бали
	Усього	у тому числі				
		Лекц.	Лаб. р.	Конс.	СР	
Тема 1. Визначення і терміни в ароматології. Класифікація аромозасобів.	14	1	2	1	10	Т(5)+УО(5) +ВЛР (5) / 3 = 5
Тема 2. Сенсорна система нюху. Механізм дії запаху. Основні теорії сприйняття запаху.	14	1	2	1	10	
Тема 3. Ароматерапія та їх фізико-хімічні характеристики, методи отримання і встановлення показників якості.	17	2	4	1	10	Т(5)+УО(5) +ВЛР (5) / 3 = 5
Тема 4. Використання у медицині та косметології смол і бальзамів.	17	2	4	1	10	Т(5)+УО(5) +ВЛР (5) / 3 = 5
Тема 5. Використання ароматерапевтичних засобів в дерматокосметології.	17	2	4	1	10	Т(5)+УО(5) +ВЛР (5) / 3 = 5
Тема 9. Склад, технологія і контроль якості косметичних засобів з ароматичними БАР для догляду за шкірою та її придатками.	17	2	4	1	10	Т(5)+УО(5) +ВЛР (5) / 3 = 5
Тема 6. Застосування ароматерапевтичних засобів при лікуванні простудних захворювань.	17	2	4	1	10	Т(5)+УО(5) +ВЛР (5) / 3 = 5
Тема 7. Використання ароматерапевтичних засобів при терапії захворювань шлунково-кишкового тракту.	17	2	4	1	10	Т(5)+УО(5) +ВЛР (5) / 3 = 5
Тема 8. Вплив ароматерапевтичних засобів на центральну нервову	17	2	4	1	10	Т(5)+УО(5) +ВЛР (5) /

систему. Тонізувальні і седативні аромокомпозиції.						3 = 5
Контрольна робота	3		2	1		УО(5)
Всього годин / Балів	150	16	34	10	90	5 балів/200 балів

*Форма контролю: Т – тести, ВЛР – виконання лабораторної роботи, УВ – усна відповідь.

Завдання для самостійної роботи

1. Ознайомитись з історичними етапами розвитку ароматерапії і парфумерії.
2. Ознайомитись з номенклатурою, органолептичними і фізико-хімічними властивостями і функціональним призначенням ароматичних речовин синтетичного походження.
3. Ознайомлення з номенклатурою, лікувальними властивостями і особливостями застосування ефірних олій і ароматерапевтичних засобів при вагітності і лактації.
4. Ознайомлення з номенклатурою, лікувальними властивостями і особливостями застосування ефірних олій і ароматерапевтичних засобів для дітей.
5. Ознайомлення з номенклатурою, лікувальними властивостями і особливостями застосування ефірних олій і ароматерапевтичних засобів в геронтології.
6. Ознайомлення з номенклатурою, лікувальними властивостями і особливостями застосування ефірних олій і ароматерапевтичних засобів у санаторно-кліматичному лікуванні.
7. Опрацювання правил та особливостей використання ефірних олій у фізіотерапевтичних кабінетах.
8. Світовий ринок ефірних олій та інших пахучих речовин, що використовуються в ароматології і парфумерії. Проблема фальсифікації ароматичних речовин.
9. Ознайомлення з особливостями застосування ароматичних речовин у СПА процедурах.
10. Характеристика, класифікація, особливості складу і технології парфумерних засобів. Класифікація та особливості ароматів.

IV. Політика оцінювання

Політика науково-педагогічного працівника щодо здобувача освіти полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Всі учасники освітнього процесу повинні дотримуватись вимог чинного законодавства України, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку ВНУ імені Лесі Українки, загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, порядності та толерантності.

Вивчення освітнього компонента передбачає постійну роботу здобувачів освіти на кожному занятті. Середовище під час проведення занять є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Здобувачі освіти не повинні спізнюватися на заняття, дотримуватись правил техніки безпеки, мати засоби індивідуального захисту та спецодяг.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до [Положення](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти галузі знань 22 Охорона здоров'я Волинського національного університету імені Лесі Українки.

В освітньому процесі застосовується дві шкали оцінювання: багатобальна (200-бальна) шкала та 4-бальна шкала. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу.

Оцінювання поточної успішності здійснюється на кожному занятті за 4-бальною шкалою (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»).

– 5 («відмінно») – здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових джерел, логічно мислить і формує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– 4 («добре») – здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з джерел, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;

– 3 («задовільно») – здобувач в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в рекомендованих джерелах, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у здобувача невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

– 2 («незадовільно») – здобувач не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в джерелах, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Також здобувачі вищої освіти мають право на зарахування певної кількості балів, відповідно до [Положення](#) про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки

У разі переходу на дистанційну форму навчання викладання освітнього компоненту відбувається відповідно до [Положення](#) про дистанційне навчання та додаткових розпоряджень ректорату.

Політика щодо академічної доброчесності. Політика академічної доброчесності регламентується чинними законодавчими актами України та внутрішніми документами університету: [Кодексом](#) академічної доброчесності ВНУ ім. Лесі Українки та [Положенням](#) про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників ВНУ імені Лесі Українки які встановлюють загальні засади, цінності, принципи, настанови та правила етичної поведінки осіб, які навчаються в Університеті, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, а також забезпечують дотримання принципу нетерпимості до порушень академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: відвідування занять є обов'язковим компонентом процесу здобування освіти. У разі пропуску заняття здобувач освіти зобов'язаний його відпрацювати у повному обсязі за графіком відпрацювання згідно з Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки

У разі порушення дедлайнів виконання завдань, без поважних причин, робота може оцінюватися на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Організація та порядок проведення підсумкового контролю відбувається у відповідності до [Положення](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти галузі знань 22 Охорона здоров'я Волинського національного університету імені Лесі Українки. Терміни проведення підсумкового контролю, а також терміни ліквідації академічної заборгованості визначаються розкладом екзаменаційної сесії.

У відомості, індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) здобувача освіти записується підсумкова кількість балів підсумкового контролю.

Повторне складання підсумкового контролю допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Перелік питань до підсумкового контролю:

1. Поняття «аромологія», «ароматерапія», «аромозасоби», «ефірні олії», «ароматичні БАР».
2. Класифікація аромозасобів за походженням, складом та напрямками застосування.
3. Місце аромології у системі фармацевтичних наук.
4. Нормативно-правові аспекти використання ароматичних засобів у фармації.
5. Анатомо-фізіологічні особливості нюхової системи.
6. Механізм сприйняття запаху та передача імпульсу до ЦНС.
7. Основні теорії сприйняття запаху.
8. Значення нюхового аналізатора у фармакологічній дії ароматичних речовин.
9. Хімічний склад ефірних олій та класифікація ароматичних сполук.
10. Методи отримання ефірних олій (дистиляція, пресування, екстракція тощо).
11. Фізико-хімічні показники якості ефірних олій.
12. Методи контролю якості та стандартизація ефірних олій.
13. Хімічний склад і властивості природних смол і бальзамів.
14. Фармакологічна дія смол і бальзамів.
15. Застосування смол і бальзамів у лікарських і косметичних засобах.
16. Механізми дії ефірних олій при захворюваннях шкіри.
17. Використання ароматичних БАР у догляді за шкірою різних типів.
18. Безпечність застосування ароматичних засобів у дерматології.
19. Ефірні олії з протизапальною, антисептичною та муколітичною дією.
20. Форми застосування ароматичних засобів при ГРВІ.
21. Протипоказання та можливі побічні реакції.
22. Спазмолітична, кармінативна та антимікробна дія ефірних олій.
23. Особливості застосування ароматичних засобів при патології ШКТ.
24. Ризики та обмеження використання.
25. Механізми впливу ароматичних речовин на ЦНС.
26. Тонізувальні та седативні ефірні олії.
27. Формування ароматичних композицій для корекції психоемоційного стану.
28. Склад і технологія виготовлення косметичних засобів з ароматичними БАР.
29. Контроль якості та безпечності косметичних засобів.
30. Вимоги до маркування та зберігання ароматичних косметичних продуктів.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
170–200	Зараховано
150–169	
140–149	
130–139	
120–129	
0–119	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Аромологія : навчальний посібник / Світлана Галникіна. Тернопіль , 2015. 144 с.

2. Фармацевтична аромологія : підручник для фармацевтичних ВНЗ та фармацевтичних факультетів / За редакцією В.Із. Гладишева / Гладишев В. В., Романіна Д. М., Пухальська І. О., Кечін І.Л., Гладишева С. А., Лисянська Г. П. - Львів : Видавець Марченко Т. В., 2022. 272 с.

3. Аптечна технологія ліків: підручник для студ. фарм. ф-тів ВМНЗ України III-IV рівнів акредитації / О.І. Тихонов, Т.Г. Ярних; за ред. О. І. Тихонова. Вид.5-те, випр. та допов. Вінниця : Нова Книга, 2019. 536 с.

4. Державна Фармакопея України / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів» 2-е вид. X.: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2015. Т. 1. 1128 с., Т. 2. 724 с., Т. 3. 732 с.

5. Стандарт МОЗ України «Вимоги до виготовлення нестерильних лікарських засобів в умовах аптек» СТ-Н МОЗУ 42-4.5 : 2015 / За ред. проф. О.І. Тихонова і проф. Т.Г. Ярних. Київ, 2015. 109 с. (Затверджено наказом МОЗ України № 398 від 01.07.2015 р.).

6. Ароматерапія – запорука здоров'я / Т. П Гарник, Н. А.Добровольська, К.В. Гарник та ін. Фітотерапія. Часопис. 2021. № 2. С.35-45.

Допоміжна література

1. Фармакогнозія : національний підручник / за ред. В. С. Кисличенка. Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2017. 544 с.
2. Косметологія : підручник / за ред. О. П. Волосовець. Київ : Медицина, 2018. 416 с.
3. Дерматологія, венерологія : підручник / за ред. В. І. Степаненка. Київ : Медицина, 2017. 680 с.
4. Основи стандартизації лікарських засобів : навчальний посібник / за ред. С. М. Коваленка. Харків : НФаУ, 2019. 256 с.
5. Технологія косметичних засобів : навчальний посібник / за ред. Л. В. Бондаренко. Харків : НФаУ, 2020. 320 с.

Інформаційні ресурси

1. Сайт Волинського національного університету ім. Лесі Українки	http://194.44.187.60/moodle/login/index.php
2. Міністерство охорони здоров'я України	www.moz.gov.ua
3. Державний експертний центр МОЗ України	www.pharma-center.kiev.ua
4. Спеціалізоване медичне інтернет-видання для лікарів, провізорів, фармацевтів, студентів медичних та фармацевтичних вузів	www.morion.ua
5. Всесвітня організація охорони здоров'я	www.who.int
6. Фармацевтична енциклопедія	www.pharmencyclopedia.com.ua